

Международна научна конференция „Езици, култури, комуникации“ (В. Търново, 10–11 юни 2022 г.)

Annual International Conference “Languages, cultures, communication” (V. Tarnovo. 10 – 11 June 2022)

На 10 и 11 юни 2022 г. във Великотърновския университет се състоя седмата по ред Международна научна конференция „Езици, култури, комуникации“. С доклади в четири научни секции („Езици и култури“, „Литератури и култури“, „Методика на обучението“, „Комуникации и медии“) се включиха 73 участници от над 15 университета в страната и чужбина.

Международната конференция беше открита с три встъпителни доклада: на проф. Ценка Иванова („Хуманитаристика, филология, образование: контекстуални проекции в 21. век“), доц. Ина Христова („Постюгославските литератури – раздалечавания и сближавания“) и дфн Алексей Белов („О лингвистических методах в исследовании интертекстуальности (Э. По и Вен. Ерофеев)“).

В секция „Езици и култури“ бяха представени доклади от областта на теорията и практиката на превода: „O przekładalności realiów w wybranych słowiańskich translacjach „Słowa o pułku Igora” (Агата Кавецка); „Лингвистичен поглед върху наследственото право в Словакия и България – проблеми на превода“ (Диана Иванова); „Трансгресивните предизвикателства в преводаческата практика – за някои лингвокултурологични проблеми със сцените на сексуално насилие при превода на романа „Слепота“ от Жозе Сарамаго“ (Вера Киркова); „Forms of address in website and software localization from English into Bulgarian“ (Мария Тодорова); „Оказионализми и превод: наблюдения върху българските преводи на поезията на Игор Северянин“ (Марияна Шопова-Христова).

В доклада на Енрике Карлос Дорес бяха разисквани когнитивни и прагматични аспекти на метафорите в инаугурационната реч на испанския министър-председател Адолфо Суарес. Сирма Костадинова представи доклад за ролята на метафората във формирането на общото значение на персийските сложни глаголи. Павлина Петкова разгледа деривационното поле на лексемата *вятър* в българския език. Словообразуването на съществителни имена в английския език посредством суфиксите *-dom*, *-hood* и *-ship* беше във фокуса на вниманието на доклада на Мария Коларова. Йовка Тишева, Марина Джонова представиха доклад за предикатите с аргумент експериенцер – глаголите и конструкциите, които означават възприятие, емоционално или ментално състояние, Ласка Ласкова – за класификацията на предложните изрази. Катерина Томова разгледа факторите за акцентните вариации при някои префикси от домашен произход, „мъжките“ и „женските“ зоометафори в българския и чешкия език, Гергана Русева – древноиндийските представи за относителността на времето, Димитрина Хамзе – прагматичните зони на балансираното оценностяване на двата пола. Илияна Божова разгледа крайния пуризм в движението за езикова реформа на персийския език от средата на ХХ век, Дияна Иванова – латинизацията на вьетнамския език в диахронен и синхронен аспект; Рафал Зарембски – полско-френския билингвизъм в историческа перспектива; Марияна Каргалова – позитивния мироглед на българина в паремийното творчество; Станка Бонова и Виргиния Мирославска – речеви формули, използвани в устната комуникация между вярващи и католически духовници в България и Полша; Александър Петров – терми-

на субстандарт в български социолингвистични, прагматични, лингвокултурологични и други изследвания с оглед на противопоставянето на езиковата норма.

В секция „Методика на обучението“ бяха дискутирани спецификите в преподаването на българска лексика на чужденци (Елена Руневска), типологията на задачите при електронно изпитване (Иван Мерджанов), предизвикателствата в използването на съвременни анекдоти като педагогически похват за преподаване на виетнамски език и култура в японски университет (Тран Хоанг-Нам), връзката между стратегиите в чуждоезиковото обучение, мотивацията и успехите в академичното писане при български студенти, подготвяни за бъдещи учители по английския език като чужд (Марина Самалиева), типологизирането на грешките в употребата на предлози от носители на българския език в средна училищна възраст (Красимира Хаджиева). Весела Чергова разгледа усвояването на словното ударение в португалския език като чужд от български студенти, Деница Димитрова – джандър паузата (глотален пловив) в немския език.

Беше отделено място на дидактическите цели при използването на рекламата в обучението по бизнес немски език като идеална форма за задълбочаване на езиковите и комуникативните компетентности и за придобиване на специализирани знания за същността на рекламата, за обществото, културата и манталитета (Гергана Фъркова). Мариана Гоцева говори за взаимовръзката между онлайн преподаването и самостоятелната подготовка на обучаемите по английски като чужд език.

В първия доклад от секция „Комуникации и медии“ бяха разгледани произведения за Хари Потър като обект на кулинарен медиатекст със сложен език на дизайна (Елеонора Шестакова). Агата Ксьонжек чрез прагматичен анализ на текста идентифицира основни черти на съветската пропаганда, съсредоточени около бинарната опозиция „свой–чужд“, и методите за стереотипизиране на противниковия образ в агитационните плакати от Втората световна война „Окна ТАСС“.

В доклада „Нови подходи за създаване на съдържание и интерактивно въздействие в подкастинга“ Георги Игнатов разгледа истории под формата на неформални дискусии и разкази с многопластовост на съдържанието, което позволява да се въвеждат нови модели за създаване, комуникация и потребление.

В доклад на тема „Медийните подходи към научната несигурност“ Десислава Андреева представи своето становище за това, кои от известните модели на комуникиране в специализираната научнопопулярна (особено здравната) журналистика са най-ефективни при предаване на несигурността, с какви средства най-често се проявява тя и дали следите от нея не се губят в процеса на информационната дисперсия и последващото припомняне на фактите в по-късни материали.

В доклада „Меме култура, език и онлайн комуникация – общуване и разбиране отвъд границите“ Жюстин Томс Джадала Мария проследи как *меме* културата и онлайн комуникацията променят начина на общуване, помагат да се преодоляват граници и как езикът става по-разбираем и по-гъвкав. В „Разкажи ми история!“ Теодора Тодорова се фокусира върху писането на фичър (очерк) в академичното практическо обучение по журналистика.

Михал Янкович разгледа влиянието на интернет-дискурса и разговорната реч върху оценъчните неологизми в руските публицистични текстове от 2014–2015 г., посветени на конфликта в Югоизточна Украйна („Неологизми конфликта в Донбасе в российской прессе“).

Михаела Илиева изясни буферния период на 1944–1948 г., в който колониалният рефлекс и огледалното езиково поведение довеждат до въвеждането на официалния „език“ на социалистическия реализъм („1944–1948 г. – периодът, в който българската литература заговори на друг език“).

Във финалния доклад от тази секция Юлия Шаповалова анализира връзките с обществеността в медицината и прилагането на принципите на публичната комуникация в различните звена в системата на здравеопазването и направи заключението, че комуникациите в медицината могат да бъдат самостоятелно звено в системата на публичните комуникации, тъй като те се регулират от специфични закони и етични изисквания.

Към изследванията, посветени на проблемите на жанрологията и онези исторически и културологични процеси от развитието на българската литература (от Средновековието до наши дни), които добавят нов поглед към писателските наследства и техните контекстуализации, могат да бъдат отнесени докладите на: Невена Гавазова („За изграждането на общност. „Послание до монах Киприан“ от св. Евтимий Търновски“), Александър Николов („Химнописецът Ефрем и Димитър Кантакузин – междутекстови връзки“), Нели Кирилова („Тодор Г. Влайков и Михалаки Георгиев. (За патриаршалната задруга – „Дядо Славчовата унука“ и „Рада“), Венцеслав Шолце („Стих и камък. „Каменният блян на прага“ от Кирил Христов“), Роман Хаджикосев („Не/довършената трилогия на Людмил Стоянов“), Илияна Димитрова („Психосоциология на престъплението в романа „Пропаст“ от Антон Страшимиров“), Александър Христов („Илюзивното като тема в поезията на Добромир Тонев и Георги Рупчев“), Стилиян Стоянов („Литературата на третата възраст – жанрови и тематични особености“). Критичният контекст на полската и българската рецепция на Николай Кънчев и по-конкретно присъствието на творчеството на българския поет в Полша през 80-те години на миналия век (благодарение на преводаческата дейност на Войцех Галонзка), беше предмет на анализ в доклада на Дорота Голек-Сепетлиева. Българо-полските литературни взаимоотношения бяха коментирани в доклада на Симона Гайдарова „Заслугите на Боян Пенев за полско-българския културен и литературен диалог“.

Акцент върху проблемите на драматургичните жанрове и върху изразните особености на „езика на лудостта“ беше поставен в доклада на Боряна Чомаковска, посветен на комедиите на Аристофан. Дияна Николова припомни модерния жанр от края на XIII в. – драматизираната пасторела на Адам дьо ла Ал „Играта на Робен и Марион“, като обърна специално внимание на постановката на Н. Евреинов в „Старинен театър“ през 1907 г. с оглед новаторствата в руския театър, осъществени от модернистите през първото десетилетие на XX в. „Театралната тема“ беше продължена от Елена Минчева в доклада ѝ „Дарио Фо беше и неговият „Грамелот“ – същност и сценична реализация“ и Татяна Фед, в чийто доклад предмет на анализ беше „режисьорският превод“ на Елена Панайотова, която през 2017 г. интерпретира „Женитба“ на Н. В. Гогол като музикален спектакъл тип кабаре.

Засилените семантични преноси между художествените езици на словесните, изобразителните, визуалните и пластичните изкуства бяха предмет на задълбочен анализ в изследванията на Радея Гешева („Понятието тяло в италианската литература на XX в.“), Йоанна Джиеджиц („Сюжет картини „Падение Икара“ П. Брейгеля в стихотворениях Эрнеста Брьлля и Виталия Масюкова“) и на Лора Тодорова („Аспекти от влиянието на персийската литература върху иранското кино“). Маргрета Григорова съотнесе релациите между документалната, литературната и филмовата интерпретация на историята на варшавския зоопарк по време на Втората световна война.

Отношението между художественото и документалното начало в текстове с личен произход, или его-документите, Нел Белняк проследи в доклада си „Константинополь в восприятии русского эмигранта Первой волны (на основе писем Алексея Гвоздинского Елизавете Миллер 1919–1921 г.)“. Интересен ракурс към връзката литература-дипломатия, възпътена в образа на един от най-видните представители на арменската литература Аветис Ахаронян, даде Еожени Сакъз („Аветис Ахаронян между литературата и дипломатията“).

Спонтанно обособил се тематичен дял в тази секция образуваха докладите, превърнали в свой дискуссионен предмет многоликите образи на жената в изкуството. Мария Димитрова разкри съзнателно отправените предизвикателства към моралните норми на своето време в „Рут“ (1853) на Елизабет Гаскъл, и „Тес от рода Д’Ърбървил“ (1891) на Томас Харди. Соня Александрова-Колева изведе един от аспектите на образа на Мадлен в романа на Ги дьо Мопасан „Бел ами“.

Предмет на дискусия бяха социалните роли на мъжа и жената в традиционното и модерното общество според югославския филм „Красотата на порока“ (1986) в доклад от Сава Стаменкович, а в доклада на тема „Антологийте на съвременна сръбска женска поезия от началото на XXI в. – концепции и реализации“ Елена Дараданова се фокусира върху развитието на феминистката критика и медии и ролята им за реализирането на знакови антологийни проекти.

„Женската тема“ беше продължена в езиково-семантичен план от проучването на Ирена Димова-Генчева „Върху някои псевдоними в съвременната словашка литература“, в което беше направен кратък обзор на употребите на женски псевдоними в книги на съвременни словашки автори.

Категорията „другост“ беше обект на анализ от Ева Памковска в доклад на тема „Категория „инаковости“ в творчестве Михаила Елизарова (На материале повести „Ногти“)“. Бяха поставени въпроси за умножените обективно-субективни превъплъщения на разказвача, времето и историята. В доклада „Пиещият герой в следвоенната немскоезична литература“ Иван Попов преоткри променливите отношения между живота и литературата в творби на Макс Фриш, Томас Бернхард и Урс Видмер. Красимира Христова-Найденова разгледа заличаването на границите между човека и времето в книгата „Човекът без качества“ на Р. Музил като проява на алоцентричното преживяване на холистичното участие в света.

Докладът на Росен Миланов “Libido” vs. “Divinitas” в „Божествени наставления“ на Лактанций († ок. 325)“ разгледа контекста на съчинението „Божествени наставления“, раздели критиката на Лактанций срещу езическия разврат на две главни части и даде оценка за качеството на аргументите на един от ранните защитници на християнството. Антоанета Ангелова припомни поемата на обичан от арменците поет от XI в. („Книга на скръбните песнопения“ на Григор Нарекаци – Монолог с Бога“), където се отдава почит към чистотата на духа и красотата на възвишените чувства в пътуването на човека към Бога.

Изнесените в двата конферентни дни научноизследователски тези бяха разгърнати върху широко интердисциплинарно поле, в измеренията на което интерпретираните факти, имена и книги изграждат отворен дискурс за съвременен осмисляне на динамично променящите се текстови конструкти на хуманитаристичното познание.

Представените доклади ще бъдат публикувани в сборника “Studia Philologica Universitatis Velikotarnovensis” – издание на Филологическия факултет с дългогодишна академична традиция и реализирани вече повече от 40 тома.

Александър Петров*
Илияна И. Димитрова**
Нели Кирилова***

* **Александър Петров** – ас. д-р, катедра „Русистика“, Филологически факултет, Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“, a.petrov@ts.uni-vt.bg

** **Илияна И. Димитрова** – гл. ас. д-р, катедра „Българска литература“, Филологически факултет, Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“, iliana_id@ts.uni-vt.bg

*** **Нели Кирилова** – ас. д-р, катедра „Българска литература“, Филологически факултет, Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“, n.kirilova@ts.uni-vt.bg